

Formátování a typografie kvalifikačních prací

Jan D. Bláha

19. 12. 2007

Vyznačování textu

- vyznačování v rámci běžného textu práce
- řada metod, upřednostňuje se *použití kurzívy*
- (polo)tučný řez písma se používá velice střídmě, spíše ne
- nikdy nepodtrháváme (proti typografickým pravidlům)

Zarovnání textu

- text bude zarovnán do bloku ale pozor

Pevná (tvrdá) mezera × nucené dělení

- tak, aby na konci řádky zůstalo pouze jedno písmeno (o-pice, v-Paříži, speciální a-nové)
- zkrácený titul a příjmení (ing.-Novák)
- zkrácené jméno a příjmení (J.-D.-Bláha)
- číslice a název počítaného předmětu či jevu (100-km, 1-000-Kč, 57-kg)
- datum (je možné dělit den s měsícem od letopočtu)
– (7. 3. 2007, chybně 7. 3.-2007, ale 7. března-2007 lze)
- zkratky (a.-s.)
- vznik nevhodných slov (tlu-močit, kni-hovna)

~~Hustota zalidnění v České Republice v roce 2004~~

Nadpisy kapitol...

- rozlišují se velikostí písma a řezem (dle vzor. práce)
- arabská čísla a desetinné třídění
- název kapitoly vždy na novou stranu s určitou mezerou

Záhlaví stránky a poznámky pod čarou

- menším písmem než základní text (cca o 1–2 body)

Pořadová sazba

- u sazby nadpisů, obsahů, rejstříků a seznamů

př. a) A. × ~~a. A) a.) A.)~~

- obsah zalomen do dvou sloupců

Obrázky a tabulky

- u všech objektů kromě vlastní práce autora musí být uveden zdroj
- minimální rozlišení obrázků pro tisk 300 dpi, pokud možno bez komprimace JPG apod.
- text tabulek opět písmem cca o 1–2 body menším
- zarovnání tabulky na střed, nejlépe ale šířka bloku
- delší tabulky - - opakování hlavičky
- symboly $(-, 0, \times, .)$
- stejné řády, čísla zkracujeme např. uvedením (v tis.)

Problémy při sazbě textu

- princip hromadné záměny

Původní výraz	Náhrada
<mezera><mezera>	<mezera>
<mezera><čárka>	<čárka>
<mezera><tečka>	<tečka> (a dále vykřičník, otazník, středník)
<mezera>x<mezera>	<mezera>x<mezera>
<Enter><mezera>	<Enter>
<mezera><Enter>	<Enter>
-<mezera>	--<mezera>
,	,
(<mezera>	(
<mezera>))
„ <mezera>	„
viz.	viz
mínus	minus
standart	standard (včetně všech tvarů)
s.r.o.	s. r. o.
a.s.	a. s.
PostScriptový	postscriptový
CTRL	Ctrl
ALT	Alt
fax.	fax (pokud není na konci věty)
musejí	musí
,<mezera>atd.	<mezera>atd.
<mezera>“	“

Mezery

• chybné umístění mezery:	špatně	OK
1. před interpunkční znaménko	kolik ?	kolik?
2. za a před závorku	(pokus)	(pokus)
• jde-li to, pak používat zúženou mezeru:		
1. oddělení řádů u čísel	5 198 000	5 198 000
2. oddělení čísla od jednotek a procent	75 %	75%
3. oddělení dvojtečky od čísel	5 : 3	5:3
4. oddělení položek v datu	1. 12. 2007	1.12.2007

Interpunkční znaménka

1) spojovník	-
2) pomlčka	– (Alt+0150) —
3) tečka	.
4) otazník	?
5) vykřičník	!
6) čárka	,
7) dvojtečka, středník	:
8) výpustka	... (není ...)
9) závorky (<i>dle vhodnosti</i>)	() [] { } < >
10) uvozovky	„ “ (Alt+0132 a 0147) a » « a , ‘
11) apostrof (odsuvník)	’

Další znaky

1) stupeň	°
2) hvězdička	*
3) paragraf	§
4) ampersant	&
5) křížek	†
6) znak číslo	#
7) lomítko	/
8) procento	%
9) promile	‰
10) tilda	~
11) palec, stopa	" "

12) kontra

×

~~x~~

Čísla, jednotky, zkratky a tituly

Pár příkladů na závěr

Kč 150,-

Kč 150,50

150 Kč

\$ 220,50

220 \$

* *1829 †1894

— 3 + 1 — 2

minus

pomlčka

40 °C (čtyřicet stupňů Celsia)

40° horko (čtyřicetistupňové horko)

12° pivo (dvanáctistupňové pivo)

60 ° (šedesát stupňů)

5°15'20" (pět stupňů, patnáct minut a dvacet vteřin)

Pár příkladů a rad

speciální znaky

- *mapa znaků*
- *rozšířená mapa znaků*
- *klávesové zkratky*

The image shows a keyboard shortcuts guide for special characters and logos. It is organized into four rows, each with a character or logo on the left and its corresponding keyboard shortcuts on the right. The shortcuts are shown in red boxes with a keyboard icon and the key combination.

'	 Alt+0180 <small>minuty</small>
"	 Alt+0189 <small>vteřiny</small>
30°12'40"	
© LOGO	 Alt+Shift+C Alt+0169
LOGO®	 Alt+Shift+R Alt+0174
LOGO®	
LOGO™	 Alt+Shift+T Alt+0153

Použité zdroje

Beran, V. a kol. *Typografický manuál*. Praha: Kafka design. 2005.

Bláha, J. D. *Grafický design a DTP v kartografii*. Praha: PŘF UK. 2007.
Výukové materiály.

Burcin, B. *Návrh pravidel zpracování vysokoškolských kvalifikačních prací*. Praha: PŘF UK. Verze 0.3, 2007-05-14.

Kočička, P. – Blažek, F. *Praktická typografie*. Brno: Computer Press. 2004.

Lobaz, P. *Příprava textu pomocí počítače 1*. Plzeň: ZČU. 2006. Výukové materiály.

Slanec, J. *Grafický design a DTP*. Praha: FSV UK. 2006. Zápisky z přednášek na FSV UK.